

Švietimo ir kultūros GD

Mokymosi visą gyvenimą programa

TINKA VISIEMS

Daugiašalės partnerystės projektinis susitikimas

**PROFESIONAL HIGH SCHOOL OF MECHANICAL
ENGINEERING, PROFESSOR TZVETAN LAZAROV,
PLOVDIV, BULGARIJA**

2010 vasario 27d. –kovo 6d.

Mokyklos adresas:

PROFESIONAL HIGH SCHOOL OF MECHANICAL ENGINEERING, PROFESSOR TZVETAN LAZAROV
71 A Bratia Bukson str.
4004, Plovdiv
Bulgaria

Telefonas: 0035 932639435

Elektroninio pašto adresas: principal@pgmtplovdiv.info
Internetinė svetainė: www.pgmtplovdiv.info/
Faksas: 0035932671143

Programa:

Šeštadienis – vasario 27d.

- **2.00** – išvykstame iš gimnazijos
- **5.55** – skrydis iš Vilniaus į Prahą (reisas OK0871)
- **6.30** – nusileidžiame Prahoje
- **11.30** – skrydis iš Prahos į Sofiją
- **14.25** – nusileidžiame Sofijos oro uoste
- Apsigyvenimas: mokiniai nurodytose bulgarų šeimose, mokytojai – „Norris“ viešbutyje

Sekmadienis – vasario 28d.

- **8.15** – susitikimo vieta : „Norris“ viešbutis
- **8.30** - mokytojai ir mokiniai vyksta į Stara Zagora
- **10.30-12.00** – muziejus “Neolito gyvenvietės”
- **12.00** - mokytojai ir mokiniai vyksta autobusu į Kazanlak miestą
 - Trakų kapai (13.00-14.00)
 - Meno galerija
- **14.00** – pietūs
- **15.30 – 17.00** – istorijos muziejaus lankymas
- **17.30** - mokytojai ir mokiniai išvyksta į Plovdivą
- **19.00** – atvykimas į viešbutį

Pirmadienis – kovo 1d.

- **8.30** – mokiniai atvyksta į mokyklą ir eina į vieną pamoką
- **9.00** – organizacinis mokytojų susirinkimas mokykloje (aktų salė 2)
- **9.00-9.30** – mokinių suskirstymas į grupes ir užduočių skyrimas
- **9.30-10.00** – kavos pertrauka
- **10.00-12.00** – projektinis darbas grupėse
- **12.00-13.00** – pietų pertrauka
- **14.00-16.00** – mokiniai dirba grupėse
- **14.00-15.00** – mokytojų susitikimas su Meru
- **15.00-16.00** – mokytojai aplanko nacionalinę biblioteką "Ivan Vazov"
- **16.00- 17.30** – **"Trakart"**
- Laisvas laikas

Antradienis – kovo 2d.

- **9.00** – mokiniai ir mokytojai atvyksta į mokyklą
- **10.00-12.00** – mokiniai ir mokytojai dirba grupėse, ekskursija po mokyklą
- **12.30-13.30** – pietūs
- **14.00-16.00** – projektinis darbas grupėse
- Laisvas laikas
- **18.30** – "Hubava Yana" - folkloro koncertas Dramos teatre (mokytojams)

Trečiadienis – kovo 3d.

- **9.00** – mokytojai vyksta iš Norris viešbučio prie Išvaduotojų paminklo Bunardjike (Nacionalinė Bulgarijos šventė)
- **10.30-12.00** –mokytojai ir mokiniai dalyvauja savivaldybės organizuotoje šventėje
- **12.00-14.00** – mokiniams laisvas laikas
- **14.00-17.00** – mokiniai ir mokytojai lanko muziejus Plovdivo senamiestyje
 - Etnografijos muziejus
 - Antikinis teatras
- **17.00** – laisvas laikas
- **19.30** – projekto mokytojų susitikimas su mokyklos mokytojais

Ketvirtadienis – kovo 4d.

- **9.00** – mokytojų susitikimas su Pietų regiono Meru
- **10.00** – mokytojų susitikimas su kitų projektų partneriais. Tinklinio varžybos.
- **11.00** – ruošimasis pristatyti projektinius darbus
- **14.30 – 16.30** – projektinių darbų pristatymas muziejuje (Museum of Union)
- Laisvas laikas
- **19.00** - mokinių ir mokytojų *atsisveikinimo vakarienė* Megdana restorane. Pažymėjimų dalijimas.

Penktadienis – kovo 5d.

- **9.30** – mokiniai ir mokytojai išvyksta į Assenovgradą ir Bachkovo vienuolyną
- **10.00- 11.30** – Paleontologijos muziejaus lankymas
- **11.30** – išvykstame į Bachkovo vienuolyną
- **12.00- 13.30** - Bachkovo vienuolyno lankymas
- **13.30** - pietūs
- **15.00** – išvykstame į Plovdivą
- **16.00** – atvykstame į viešbutį
- **16.00** – laisvas laikas mokytojams ir mokiniams
- **19.00- 19.30** – projekcinio susitikimo įvertinimas, rezultatų aptarimas

Šeštadienis – kovo 6d.

- **4.30** – išvykstame į Sofijos oro uostą
- **07.20** – išskrendame iš Sofijos į Prahą
- **08.15** – nusileidžiame Prahoje
- **11.20** – išskrendame iš Prahos (reisas OK0872)
- **14.00** – nusileidžiame Vilniuje
- **14.30** – išvykstame į Panevėžį
- **16.30** - atvykstame į Panevėžį

Ruošdamiesi nepamirškite pasiimti:

- paso, identifikacijos kortelės ir jo kopijos;
- mokinio pažymėjimą;
- turėkite 50-70 eurų asmeninėms išlaidoms;
- Europos sveikatos draudimo kortelę.

Kiti svarbūs dalykai:

- lauktuvės šeimai, kurioje gyvensite;
- asmeninės higienos reikmenys (dantų šepetėlis, pasta, šampūnas, muilas, servetėlės, paketai);
- siūlai, adatos, žirkutės (jas pakuokite į lagaminą);
- telefono kroviklis, jei imate telefoną;
- fotoaparatas ir baterijos/kroviklis;
- laikrodis;
- maistas kelionei, bet neimkite į lėktuvą gėrimų;
- skėtis, nes ten dažnai lyja;
- jūsų lagamino svoris neturi viršyti 20 kg;
- galite pasiimti rankinį bagažą (8 kg)
- vaistai (nuo temperatūros, skausmo, viduriavimo, nevirškinimo, pleistrai ar jūsų gydytojo paskirti vaistai);
- užsirašykite šeimos, kurioje gyvensite, adresą;
- jei pasiėmėte banko kortelę, pasistenkite nepamiršti jos kodo;
- 2 poros patogios avalynės, šlepetės;
- išvykdami iš bulgarų šeimos, kurioje gyvensite, nepamirškite padėkoti už svetingumą.

BULGARIJA

Plotas	111 000 km ²
Klimatas	Vidutinių platumų žemyninis, pietuose, pajūryje – subtropinis
Gyventojų skaičius	~ 7 700 000
Etninė sudėtis	Bulgarai – 83,6%. Turkai – 10%. Čigonai (romai) – 3%
Sostinė	Sofija (София)
ES narė	Nuo 2007m.
Valiuta	Levas (BGN). Apyvartoje yra 100, 50, 20, 10, 5, 2 levų banknotai ir 50, 20, 10, 5, 2, 1 stotinkų monetos. 1 Bulgarijos leva ~ 0.785731 JAV dolerių. 1 EUR ~ 1,95 BGN (keitimo kursas kinta)
Kalba	Bulgarų
Alfabetas	Kirilica Аа Бб Вв Гг Дд Ее Жж Зз Ии Йй Кк Лл Мм Нн Оо Пп Рр Сс Тт Уу Фф Хх Цц Чч Шш Щщ Ъъ Ьъ Юю Яя
Religija	Stačiatikiai – 85%. Musulmonai – 13%. Kiti – 2%
Laiko zona	GMT (Londonas) + 2 valandos. Bulgarijos laikas nesiskiria nuo Lietuvos laiko. Nuo vasaros prie žiemos laiko (ir atvirkščiai) Bulgarijoje pereinama kaip ir visose Europos valstybėse, pasukant laikrodžio rodyklės viena valanda į priekį arba atgal.
Telekomunikacija	Bulgarijos telefono kodas: 00-359 arba +359. Skambinant į Lietuvą reikia surinkti 00, Lietuvos kodą +370, miesto kodą, pvz., Panevėžio – 45 ir telefono numerį.

Nacionalinės šventės Bulgarijos vėliava Bulgarijos valstybės herbas	Sausio 1 d. – Naujieji metai / Нова година Kovo 3 d. – Išsilaisvinimo nuo Osmanų imperijos diena / Освобождението на България Velykos/Великден Gegužės 1 d. – Darbo diena / Ден на труда Gegužės 6 d. – Gegužinė (Didvyrių ir Bulgarijos kariuomenės diena) / Гергьовден (Ден на храбростта и българската армия) Gegužė 24 d. – Švietimo, kultūros ir slavų rašto diena / Ден на българската просвета и култура и на славянската писменост Rugsėjo 6 d. – Bulgarijos suvienijimo diena / Ден на съединението на България Rugėjo 22 d. – Nepriklausomybės diena / Ден на Българската независимост Lapkričio 1d. – Tautos budėtojų diena / Ден на народните будители Gruodžio 25-26 d. – Kalėdos / Коледа
Politinė sistema	Valstybės santvarka – parlamentinė respublika. Galioja 1991 m. konstitucija. Valstybės vadovas – penkeriems metams tiesioginiuose rinkimuose renkamas prezidentas, kuris yra ir kariuomenės vadas. Per prezidento rinkimus antrąją vietą pagal balsus užėmęs kandidatas tampa viceprezidentu. Įstatymų leidžiamoji valdžia – Nacionalinis Susirinkimas (Народно Събрание), kurio 240 nariai ketveriems metams išrenkami tiesioginių rinkimų būdu. Konstitucijos pataisom priimti kviečiamas 400 narių Didysis Nacionalinis Susirinkimas.
Švietimo sistema	Bulgarijoje sudarytos geros sąlygos mokslui. Tarp Bulgarijos ir užsienio universitetų vyksta studentų mainų programos. Tačiau pastaruoju metu bulgarų politikai apleidžia švietimo sritį ir nebetobulina mokymosi sąlygų, nėra aiškos valstybės politikos orientacijos į edukaciją, beveik visos mokslo šakos vystosi savarankiškai. Daug jaunų bulgarų studijuoja ir dirba Jungtinėse Amerikos valstybėse, kiek mažiau – Vakarų Europoje.
Lietuvos ambasada Bulgarijos Respublikoje	Alabin g. 38, 3a. 1000 Sofija Tel.: +359 2 980 6104 Fax.: +359 2 980 6105 E-mail: amb.bg@urm.lt
Bulgarų tautos kūno kalba	Bulgarai – vienintelė tauta pasaulyje painiojanti užsienio turistus atsakymais „taip“ ir „ne“. Neigiamai atsakydami į užduotą klausimą „не“ („ne“) – linkčioja galvą, lyg pritardami. Atsakydami teigiamai „да“ („taip“) – galvą sukioja į šonus, lyg nesutinkantys. Vykstant į Bulgariją ar bendraujant su šios šalies tautiečiu tai svarbu prisiminti. Na, kad nekiltų nereikalingų nesusipratimų...
Bulgarijos vardą garsinantys žmonės	Bulgarų-prancūzų filosofė, literatūros kritikė ir novelistė Julia Kristeva. Bulgarų šachmatų meistras ir FIDE pasaulio čempionas Veselin Topalov. Šou „žvaigždės“ Filip Bedrovič Kirkorov, Ludmila „Lucy“ Diakovska, Achinora Kumanova. Pasaulinio garso pranašė Vangelija Panedeva Dimitrova Vanga. Rusai jaučia ypatingą silpnybę Vangos pranašystėms: bulgarė tiksliai išpranašavo Černobylio

	nelaimę, SSRS žlugimą, Jelcino pergalę prezidento rinkimuose, povandeninio laivo „Kurskas“ žūtį...
Maisto kultūra Bulgarijoje 	Maistas bulgarų gyvenime atlieka svarbų vaidmenį. Tai ne tik kasdienės energijos šaltinis, bet ir visuomeninis ritualas. Labai dažnai pietūs ar vakarienė valgomi platesniame rate nei šeimoje ir trunka labai ilgai. Valgis pradedamas šviežiomis salotomis (pvz. <i>šopska</i>, шопска салата). Po to patiekama <i>čorba</i> (чорба, sriubos rūšis). Pagrindinis patiekalas, vadinamas <i>mandža</i> (манджа), paprastai valgomas skanaujant vynu. Užbaigiama desertu. Dažniausiai tai pyragaičio formos ir labai saldžiu sirupu glaistyta <i>baklava</i> (баклава), <i>triguna</i> (тригуна), <i>kadaif</i> (кадаиф). Taip pat bulgarai labai mėgsta įvairius pyragėlius, įdarytus sviestiniu kremu (маслена), vaisiais (фрукти), šokoladu (шоколадова) ar ledais (сладолед). Per pusryčius bulgarai daug nevalgo. Paprastai tai pyragėlis ir kava. Pietums gali būti patiekama <i>kebabčeta</i> (кебабчета – ant grotelių kepta jautienos, kiaulienos ar vištienos <i>dešrelė</i>), <i>kavarma</i> (каварма – kiaulienos, veršienos troškinys su svogūnais ir grybais), <i>sarmi</i> (сарми – ryžiais ir mėsa įdaryti vynuogių ar kopūsto lapai). Šie valgiai patiekiami su bulvėmis (картофи), daržovėmis (зеленчуци) ir duona (хляб). Taip pat mėgiami <i>giuveč</i> (гювеч – pipirų, baklažanų, pupelių ir mėsos troškinys), patiekiamas moliniuose induose, <i>imam-bajaldi</i> (имам-баялди – daržovėmis, mėsa ir žolelėmis įdarytas baklažanas). Juodosios jūros pakrantėje labai mėgstama žuvis. Ji kepama ant grotelių ar keptuvėje, verdoma sriuboje arba troškinama. <i>Čaca</i> (цаца) – maža balta žuvelė, kepama tešloje ir patiekama su keptomis bulvėmis. <i>Skumbrija na keremidi</i> (скупбрия на керемиди) – skumbrė, troškinta pomidorų padaže. <i>Plakija</i> (плакия) – troškinta žuvis su daržovėmis.

Bulgarijos istorija

Dabartinės šalies teritorijoje gyventa paleolite, VIII-VI amžiuje čia apsigyveno trakų gentys. I amžiuje trakus užkariavo Romos imperija, įkurta Mezijos, Trakijos ir Makedonijos provincijos, nuo 395 metų jau priklausiusios Bizantijos imperijai. VI-VII amžiais teritorijoje apsigyveno slavai. Apie 680 metais tiurkų protobulgarų gentis, vadovaujama chano Asparucho, įsiveržė į šiaurės Balkanus, kur jie susimaišė su vietiniais slavais ir trakais, 681 m. susikūrė pirmoji Bulgarijos valstybė su sostine Pliska. Nuo vengrų ir pečenegų antpuolių susilpnėjusi valstybė 966 metais užimta senrusių, 971-1018 metais Bizantija išstūmė rusus ir prisijungė Bulgariją, paversdami savo provincija. Po 1185-1187 metų sukilimo sukurta antroji Bulgarijos valstybė. XIII a. pirmoje pusėje valstybei priklausė Albanija, Epyras, Serbija, Makedonija, Vakarų Trakija, vėliau valstybė pradėjo silpti. 1330 m. atskirta Makedonija, XIV a. viduryje – Dobrudža. Apie 1363 metus valstybė suskilo, o 1393-1396 metais abi karalystės užimtos turkų. Turkai sunaikino bulgarų bajoriją, suvaržė religinę laisvę, bet atėjęs taikai pradėjo kilti ūkis, plėtėsi miestai.

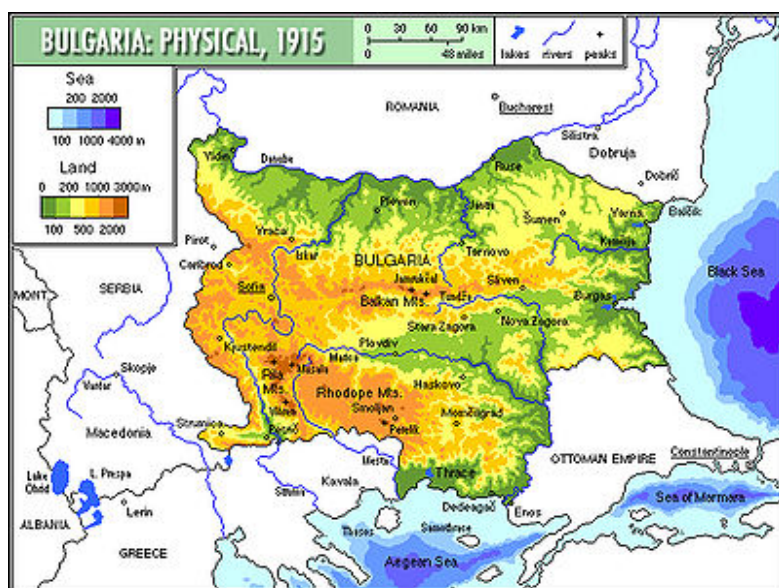

Senovės trakas-ginklanešys, V-VI a. pr. Kr.

Bulgarijos karalystė 1915 m

XIX amžiuje stiprėjo bulgarų tautinė savimonė, kilo religinis ir kultūrinis sąjūdis ir po Rusų-Turkų karo (1877-1878) pagal San Stefano taikos sutartį numatyta didelė bulgarų valstybė, tačiau dar 1878 metų birželį Berlyno kongrese valstybė sumažinta ir paversta Turkijos autonimine kunigaikštyste. 1879 metais priimta liberali konstitucija, turkams priklausiusi žemė išdalinta valstiečiams. Po jaunaturkių revoliucijos 1908 m. spalio 5 d. paskelbta Bulgarijos nepriklausomybė, kunigaikštis Ferdinandas I pasiskelbė caru. 1912-1913 metais dalyvavo I Balkanų kare, kur prisidėjo prie pergalės prieš Turkiją, antrame Balkanų kare pralaimėjus, neteko daugumos įgytų žemių.

Po pirmojo pasaulinio karo, kuriame dalyvavo Centro valstybių pusėje, neteko Vakarų Trakijos, mokėjo reparacijas. 1920-1923 metais įvykdyta radikali žemės ūkio reforma, plečiamas švietimas, 1923 metais įvykdytas perversmas, tuoj po jo numalšintas komunistų rengtas Rugsėjo sukilimas, apribotos demokratinės laisvės. Po 1934 perversmo sustabdytas konstitucijos galiojimas, uždraustos politinės partijos. Po metų įvykdytas perversmas įtvirtino autoritarinę Boriso III diktatūrą.

Antrojo pasaulinio karo metu iki 1941 metų liko neutrali, vėliau prisijungė prie Berlyno pakto, prisijungė kaimyninių žemių, bet artėjant frontui 1944 metų rugsėjo 5 dieną vėl paskelbė neutralumą. Tą pačią dieną išengė TSRS kariuomenė ir rugsėjo 8 dieną Bulgarija paskelbė karą Vokietijai. Po karo valdžioje įsitvirtino komunistai, remiami TSRS. 1946 rugsėjį panaikinta monarchija, 1947 metais parengta konstitucija TSRS pavyzdžiu, paskelbta liaudies respublika. 1971 metais konstitucijoj įtvirtinta komunistų partijos valdžia. 1984-1989 metais vykdyta prievartinė asimiliacija, tuo metu į Turkiją išvyko apie 300 000 turkų. 1989 metais preadėjo kurtis opozicinės grupuotės, 1990 metais atsisakyta konstitucijos punkto, valdžioje įtvirtinančio komunistus. 1991 metų lapkričio rinkimus nežymia persvara laimėjo opozicinė Demokratinių jėgų sąjunga.

Bulgarijos vardo istorija

VI a. į Balkanus plūstelėjo slavų gentys, kurios stebėtinai greitai – per koki šimtmetį – susiliejo su trakais. Tačiau tuo nesibaigė dabartinių bulgarų protėvių formavimosi procesas. Istorija lėmė šioms žemėms susilaukti dar vienos atėjūnų bangos, davusios savo vardą visam kraštui. Tai buvo bulgarai, istoriniuose šaltiniuose dar žinomi protobulgarų vardu. VII a. antr. pusėje dalis Volgos bulgarų (arba bolgarų) paliko savo tėvynę, ir pajudėjo Balkanų pusiasalio link, ir teritoriją į pietus nuo Dunojaus užplūdo tiurkių gentims priklausantys bulgarai. Taigi, susiliejus seniesiems bulgarams, trakams ir slavams, susiformavo šiandieniniai bulgarai. 981 m. buvo įkurta Bulgarų valstybė.

Plovdivas/Пловдив

Plovdivas – miestas Bulgarijos pietuose, prie Maricos upės; srities centras. Antrasis (po Sofijos) pagal dydį ir ekonominę bei kultūrinę reikšmę Bulgarijos miestas. Gyventojų skaičius mieste 379 119, plotas 101 km².

Plovdivas išsidėstęs vaizdingoje vietovėje – ant septynių kalvų. Miesto senamiestis (nuo 1956 m. muziejus draustinis) yra netaisyklingo plano.

Senamiestis puikiai atspindi Plovdivo praeitį: čia galima išvysti trakų epochos įtvirtinimų, romėnų forumą *Trimoncijų*, *Chisar Kapijaus* vartus (II a.), *Imareto* (1445 m.) mečetę, kupolinę *Džumos* mečetę (XV–XVI a.), *Konstantino* ir *Elenos* soborą, *Pilypo Makedoniečio II* amfiteatrą, bulgarų renesanso gyvenamųjų namų ansamblius. Mieste yra Archeologijos muziejus.

Istorija

Nors ir nežinoma tiksli miesto įkūrimo data, Plovdivas yra vienas seniausių miestų ne tik Bulgarijoje, bet ir Europoje. Senovės laikais miestas iškilo ant 7 kalvų, iš kurių šiandien liko 5. Likusios dalys buvo sunaudotos kaip medžiaga Plovdivo statymui.

Pirmieji šiandieninio Plovdivo teritorijoje gyvenvietę sukūrė trakai. Vadino ją *Evmolpija* (Евмолпия.). 342 m. pr. Kr. Filip II (Aleksandro Didžiojo tėvas) užgrobia gyvenvietę ir pavadina ją *Filipopoliu*. Makedoniečių valdymas trunka pusę amžiaus. Po Aleksandro Didžiojo mirties sukiama dėl trakų karalystės atstatymo.

Trakus užvaldžius romėnams miestas pavadintas *Trimontium*. Jame kryžiuosį keletas Romos Imperijos kelių. Svarbiausias jų *Via Militaris*, pagrindinis karinis kelias Balkanų pusiasalyje. Romėnai įvertino strateginę *Trimontium* lokalizaciją ir pradėjo plačių akmeninių kelių statybą.

Pačiame mieste statė daug administracinių pastatų, pirčių, stadionų bei teatrų. *Trimontium* turėjo modernią drėkinimo ir kanalizacijos sistemą. Dėl dinamiškos plėtros, miestas nuo 3 kalvų persikėlė į žemumą. Buvo pastatyta apsaugos siena.

Trimontium aukštą urbanistinį lygį įrodo didžiulis stadionas, amfiteatras bei romėnų preatoriumas. Pastarasis ant kalvos užėmė 2 ha plotą. Jis charakterizuojamas idealios architektūros proporcijomis bei gražiomis kolonomis. Rūmų Sosto salėje vadovai stebėdavo karinius pasirodymus, varžybas bei organizuotus festivalius, o taip pat ramybėje svarstydavo valstybės reikalus.

V–VI a. šiandieninės Bulgarijos teritorijoje pradeda įsikurdinėti slavai. Jie smarkiai pakeičia viso regiono etninę sudėtį. Miestą pavadina *Pyldin*. Nuo šio pavadinimo ir kilo dabartinis miesto vardas „Plovdiv“.

Pirmosios Bulgarijos valstybės metais Plovdivas tampa starteginės reikšmės miestu-riba. 812 m. bulgarai, vedami Chano Krum (Хан Крум), užgrobia miestą. Tačiau oficialus Plovdivo prijungimas prie Bulgarijos teritorijos įvyksta tik 834 m., valdant Chanui Malamira (Хан Маламира).

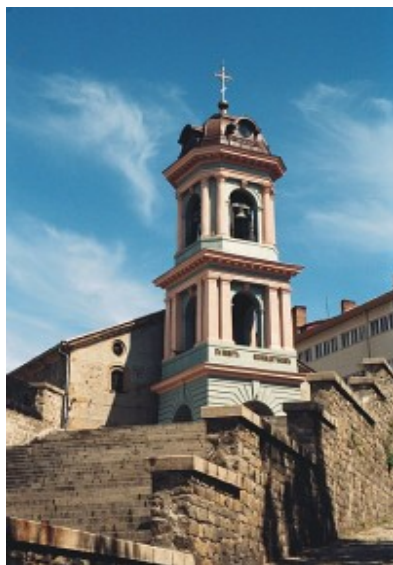
Lankytinos vietos

- Miesto kultūros namai, praeityje žinoti kaip „Stefan Kiradžiev“ Profsajungos rūmai (Дом на Профсъюзите „Стефан Кираджиев“).
- Šiuolaikinio meno centras-pirtis „Starina“ (баня „Старина“).
- Kultūros centras „TrakArt“ („ТракАрт“)
- Archeologijos muziejus/Археологическият музей – įkurtas prieš 1882 m. kaip Rytų Rumelijos Valstybinis muziejus. Muziejus pristato didžiausią senovės Trakijos archeologijos turtų kolekciją. Veikia 3 skyriai: „Priešistorė“ („Прастория“), „Antika“ („Античност“), „Viduramžiai“ („Средновекове“).
- Istorijos muziejus/Исторически музей – įkurtas prieš 1951 m., kaip mokslo ir kultūros institutas. Jo iniciatyva renkami, saugojami ir populiarinami Plovdivo ir jo apylinkių istoriniai-archeologiniai radiniai. Muziejaus ekspozicija išsidėsčiusi 3 statiniuose-kultūros paminkluose.
- Regioninis Etnografijos muziejus/Регионалният Етнографски музей – atidarytas 1917 m. Jame yra apie 40 tūkstančių objektų. Visi jie talpinami keliuose fonduose: kaimo ūkio, amatų, audinių ir rūbų, baldų ir interjero, muzikos instrumentų ir ritualinių rekvizitų, vaizduojamojo meno.
- Gamtos muziejus/Природонаучният музей – atidarytas 1955 m. Yra vienas žinomiausių šalyje. Muziejuje randasi turtinga kolekcija padalinta į Paleontologijos, Mineralogijos, Botanikos skyrius. Keletas salių skirta gyvūnijos pasauliui, o požemyje – didžiausias akvariumas Bulgarijoje su 40 rūšių dekoratyvinių žuvų ir augalija.
- Aviacijos muziejus/Музеят на авиацията – atidarytas 1991 m. rugsėjo 21 d., esantis aviobazės Krumovo teritorijoje (авиобаза Крумово), 12 km nuo Plovdivo. Muziejuje saugoma apie 6 800 eksponatų, tarp kurių 59 skraidantys aparatai. Visa tai išdėstyta 2 vidinėse ir vienoje išorinėje salėje.
- Marmurinis Romos amfiteatras/Римският амфитеатър, pastatytas cezario Trojano valdymo metais (114-117 m.). Jame reginius galėjo stebėti 5-7 tūkstančiai žiūrovų (sėdintys). Tačiau V a. nugriautas. Atrastas 1972 m. po netikėto žemės pravalymo. XX a. II p. amfiteatras dalimis restauruotas. Priklauso prie geriausiai išsilaikiusių Senovės Romos paminklų Bulgarijoje. Šiomis dienomis jame organizuojami kultūriniai vakarai, filmų ir teatrų festivaliai, operos, simfoniniai koncertai ir kt.

Romėnų amfiteatras Plovdive

- Romėnų stadionas/Римският стадион, pastatytas pagal *Delfi* stadiono Graikijoje planą. Kažkada jame tilpo iki 30 000 žiūrovų. Šiuo metu likusi tik nedidelė jo dalis. Stadionas atrastas XX a. II p., pagrindinės Plovdivo gatvės remonto metu. Kadangi nebuvo sukurta konkreti realizavimo idėja, stadionas betonuotas, ir šiandien primena betono skylę, esančią gatvės vidury.
- Mečetė „Džumaja”/„Джумая” – pastatyta turkų grobikų, iškart po Plovdivo okupacijos XIV-XV a. Tai viena iš 50 mečečių, pastatytų Plovdivo turkų valdymo laikais. Jos vidų puošia geometrinių motyvų freskos.
- „Šv. Dievo Motinos“ cerkvė/„Св. Богородица“ – didelė trinavė cerkvė pastatyta 1844 m.
- Katalikiška „Šv. Liudviko“ katedra/„Св. Людвиг“ – vienintelė katalikiška katedra. Joje laikomas Bulgarijos kunigaikštienės Marijos Luizos Burbon (1870-1899) karstas bei pirmosios kunigaikščio Ferdinando I (1861-1948) žmonos karstas.

Cerkvė Plovdive

- „Šv. Konstantino ir Helenos“ cerkvė/„Св. Св. Константин и Елена“ – seniausia Plovdivo stačiatikių šventovė. Keletą kartų naikinta. Jos šiuometinė išvaizda suformuota po 1832 m. Cerkvėje galima iškaityti graikų kalbos užrašus. Vienas jų skelbia, kad šalia cerkvės užmušta 37 Kristaus išpažinėjai. Tai buvo 304 m., krikščionių persekiojimo metais.
- Nebet Tepe/Небет Тене – trakų gyvenvietė 203 m aukštį siekiančioje viršūnėje. Viršūnės pavadinimas buvo suteiktas turkų ir reiškia *Maldos Kalnų*. Čia vyksta

senų cerkvių, tvirtovių, gynybos sienų kasinėjimai. Deja, griuvėsiai nėra pritaikyti turistų lankymui. Nuo kalvos matyti nuostabi miesto panorama.

Tarnovo meno mokyklos architektūra (Архитектура на Търновската художествена школа). Tai definicija, apibūdinanti Bulgarijos architektūros vystymąsi Antrosios Bulgarijos valstybės laikotarpiu (1185-1396 m.). Kadangi XIII-XIV a. Veliko Tarnovo buvo Bulgarijos sostinė, šiame mieste vyko didžiausi architektūros vystymosi procesai.

Tipiškas V. Tarnovo architektūros mokyklos bruožas – maži kryžminių cerkvių ir bazilikų kupolai. Atrodo, kad cerkvės „augo“ ne į plotį, o į aukštį. Jos statytos ant vieno metro aukščio akmeninio

pagrindo. Šiuo stiliumi pastatytos Asenovo tvirtovės cerkvė Asenovgrade (Асеновград), „Kristaus Pantokratoriaus“ cerkvė Nesebare (църквата „Христос Пантократор“, Несебър) ir kitos. Nuotraukoje Asenova tvirtovė Asenovgrade.

TARA ZAGORA/СТАРА ЗАГОРА

Kazanlak kapas/Казанлъшка гробница

Ši vietovė puikuoja tarp mėgstamiausių ir lankomiausių kultūros objektų Bulgarijoje. Nuo 1979 m. įtraukta į UNESCO saugomų pasaulio kultūros paveldo objektų sąrašą.

Kazanlak kapo kupolas

Kazanlak kapas – trakų kapas, datuojamas vėlyvuoju IV ir ankstyvuoju III a. pr. Kr. Kapas susideda iš prieš-rūmių, koridoriaus ir kapinių koplyčios (su panašiu į avilį kupolu). Kapinių koplyčios ir koridoriaus sienų tapyba yra išskirtinės meninės vertės. Tai darbai su išpūdingomis meninėmis kompozicijomis, tinkamai suderintomis spalvomis. Senovės menininkas taip pat paliko išskirtinai vertingą informaciją apie Trakijos aristokratijos rūbus, ginklus, gyvenimo būdą ir papročius. Piešiniuose vaizduojamos kovos scenos tarp dviejų skirtingų genčių. Iš vaizdinių matomi jų rūbai ir apsiginklavimo technika.

Kazanlak kupolo tapyba

Piešiniuose, esančiuose priešais įėjimą į koplyčią, vaizduojamas Trakijos valdytojas ir jo žmona. Jie yra apsupti artimųjų ir tarnų, kurie laiko vaisius ir laidotuvių dovanas. Taip galima suprasti, kokios buvusios laidojimo tradicijos ir koks išskirtinis dėmesys skirtas valdytojo rango asmeniui. Kazanlak slėnis (dar žinomas *Rožių slėnio* vardu) tapo populiarus 1990 m., kai čia buvo atkasti nauji kapai, pristatantys trakų kultūros evoliuciją. Nuo tada Bulgarija ir pasaulis pradėjo kalbėti apie *Trakijos karalių slėnį* Kazanlak.

Trumpas Lietuvių –Bulgarų kalbos žodynėlis

Zdravey/Zdrasti <> Hello!/Hi! – Sveiki!

Dobro utro <> Good morning! – Labas rytas!

Dobar den <> Good afternoon! – Laba diena!

Dobar vecher <> Good evening! – Labas vakaras!

Leka nosht <> Good night! - Labanakt!

Dovizhdane/Sbogom (pronounced [Zbogom]) <> Goodbye!/Farewell! – Viso gero!

Priyatno mi e <> It is nice to meet you. – Malonu su jumis susipažinti.

Kak si <> How are you? – Kaip gyvuoiate?

Dobre <> Good/Well – Gerai.

Zle/Losho <> Bad/Ill – Blogai.

Gore-dolu <> So-so – Šiaip sau.

Da <> Yes. – Taip.

Ne <> No. – Ne.

Kak se kazvash <> What is your name? – Koks jūsų vardas?

Ako obichate <> Please – Prašau.

Blagodarya <> Thank you. – Ačiū.

Molya <> You are welcome. – Nėra už ką.

Izvinete/Izvinyavayte <> Excuse me. (formal) – Atsiprašau (oficialiai)

Ne razbiram <> I do not understand. – Aš nesuprantu.

Kak shte kazhesh tova na bulgarski <> How would you say this in Bulgarian? – Kaip bulgariškai?

Govorish li <> Do you speak... – Ar jūs kalbate... ?

Angliyski <> English - angliškai

Frenski <> French – prancūziškai

Nemski <> German - vokiškai

Ispanski <> Spanish – ispaniškai

Az (pronounced [as]) <> I - aš

Ti <> You (singular informal) - tu

Nie <> We - mes

Vie <> You (singular formal or plural) - jūs

Te <> They – jie, jos

Mayka <> Mother - mama

Bashta <> Father - tėtis

Sin <> Son - sūnus

Dushterya <> Daughter - duktė

Suprugа <> Wife - žmona

Suprug (pronounced [supruk]) <> Husband - sutuoktinis

Priyatel <> Friend (male) – draugas

e - yra

[illegible]

Iki pasimatymo!

